

reportatge

Segona de la cançó

Se n'han multiplicat les trobades, cada vegada hi ha més locals que organitzen glosades i moltes festes majors acaben a ritme de corrandes i garrotins. La glosa està més viva que mai. I tot gràcies a l'impuls de la gent jove, que ha descobert les alegries d'aquesta mena de poesia cantada. L'ha adoptada com una pràctica festiva. Com un joc d'improvisació que li permet dir la seva en plena llibertat.

joventut improvisada

>> *Públic de la Trobada
de Cantadors d'Espolla.*

FOTO: COR DE CARXOFA

Els joves han ressuscitat una tradició de la cultura popular catalana gairebé desapareguda

MARIA ÀNGELS CASADEMONT > TEXT

COR DE CARXOFA

>> *Un jove improvisa versos a la XII edició de la Trobada de Cantadors d'Espolla.*

En David, veí de Figueres, acompanya el cant d'en Ferriol amb la guitarra; l'Alba, d'Argelaguer, hi afegeix l'acordió.

«Per senyores i senyors van aquests versos humils i aquí estem els glosadors i aquí estem els glosadors a la vila de Bordils. Servidor que ara us entona per nom en Ferriol i jo vinc de Barcelona i jo vinc de Barcelona a la vila de l'handbol».

En Farri —així se'l coneix com a glosador— segueix versant:

«Hi ha quelcom que ens agermana i és un sentiment ben noble que ens agrupa com a poble que ens agrupa com a poble i és la llengua catalana. És el nostre compromís i tindrem la independència amb Mallorca i amb València amb Mallorca i amb València i amb la resta del país».

A la Margarida, que també és de Figueres, els nervis li fan espetegar els dits: falta ben poc perquè en Ferriol li passi el micròfon i li toqui a ella posar-se a improvisar versos rimats. El fet és que té bona part del poble de Bordils assegut davant seu pendent de què dirà.

Això de la glosa té les arrels a les cançons populars que la gent del camp cantava mentre feinejava. És una antiga tradició de la cultura oral catalana que vint-i-cinc anys enrere semblava que havia desaparegut. Només quedaven quatre o cinc avis que glosaven al País Valencià i a les Illes. Fa poc més d'una dècada, però, es va començar a recuperar i ara cada vegada és més

Vint-i-cinc anys enrere només quedaven quatre o cinc avis que glosaven al País Valencià i a les Illes

present arreu de Catalunya. I és que ja no és cosa de vells: és el jovent qui l'ha ressuscitat i se l'ha fet seva. Avui hi ha poques festes majors que en un moment o altre no facin cançó improvisada. També se'n fa als bars, als esplais, als actes festius al carrer... Ja sigui després d'un bon àpat o enmig d'una tertúlia de cafè, qualsevol excusa és bona per assegurar-se al voltant d'una taula i fer una glosada. A Bordils, per exemple,

>> *Trobada de Cantadors
d'Espolla a la 3a Escola
d'Estiu de Glosa, 2014.*

han aprofitat la sobretaula del dinar popular del Correllengua.

Més i més seguidors

Any rere any, són més els joves que topen amb aquesta manifestació cultural i en queden fascinats. Molts l'han coneguda sortint de festa amb els

amics, a concerts de grups de música com Pomada, De Calaix, Mesclat, Ensaladilla So Insistent... Sovint, també Miquel del Roig, Laietans i l'Orquestra Mitjanit n'incorporen a les seves actuacions. De Calaix, per exemple, ha popularitzat les nyacres pròpies de l'Empordà. Val a dir, però, que el cant improvisat ha anat agafant força sobretot a base del garrotín lleidatà. Altres melodies són les patacades de Cadaqués, les caramelles, les corrandes d'Osona i del Ripollès, les jotes de l'Ebre, les albaides valencianes, les mallorquines o les porgueres de Menorca. Sigui quina sigui la tonada, el cert és que quan n'escolten una els agrada.

Avui hi ha poques festes majors que en un moment o altre no facin cançó improvisada

Llavors passa allò que es llancen a fer una quarteta barroera d'estar per casa per jugar. I s'hi enganxen.

De fet, és la barreja de joc i llibertat d'opinió la que ha anat estenent la glosa els darrers anys. La gent jove hi veu una vàlvula d'escapament per expressar-se sense embuts, amb espontaneïtat. I fer-ho tant de forma crítica i reivindicativa com irònica, satírica o burlesca. Perquè, més enllà de satisfer aquella part pallassa que tots tenim, serveix per parlar del que està passant. D'ai aquest polític corrupte o ostres aquell banc que desnona, de sabeu què m'ha dit en Pepitu o de mireu quina una n'ha fet l'alcalde aquesta vegada. També permet destapar rumors i provocar la persona que seu al costat. Fins i tot dóna peu a expressions eròtiques i de festeig. Al cap i a la fi, la cançó improvisada és una conversa. Una conversa de les coses que ens envolten. La joventut se l'ha apropiada com una pràctica lúdica i festiva, per moure fressa, riure's els uns dels altres i riure's d'un mateix.

SALVADOR PALOMAR

>> Carrers plens de glosadors d'arreu dels Països Catalans a les Dotze hores de Cançó improvisada a Sabadell.

JOSEP MÚRCIA

>> Cantada de glosa a la sobretaula d'un sopar popular.

TROBADA CANTADORS
ESPOLLA

PROGRAMA
12a TROBADA DE CANTADORS
Espolla, 16, 17, 18 i 19 de juliol de 2014

DIAMENCS 16 JULIOL	10:00h Bata de l'Estatut d'Estatut de Glosa (canta per a invitats) 17:00h Conferència inaugurant a càrrec de l'Alcalde Serra 22:30h 70' de Bat
DIUS 17 JULIOL	09:00h Bata de l'Estatut de Glosa (canta per a invitats) 22:30h "Vallada de la vida". Enric Alcega, amb la intervenció d'Enric Jover i Pedroja (glosa i versos) i la presentació del llibre "Poesia en vers" de Josep Vernet Puchades
DIVENDRES 18 JULIOL	09:00h Bata de l'Estatut de Glosa (canta per a invitats) 22:30h Glosa de Vins
DISSABTE 19 JULIOL	10:00h Bata de l'Estatut de Glosa (canta per a invitats) 14:00h Clausura de l'Estatut d'Estatut de Glosa (canta per a invitats) 18:00h Trobada Cantadors Bat a l'Estiu de les Dofaines 21:00h Sopar de Glosadors 22:30h 12ª Trobada de Cantadors Glosa de Glosa Cantador Bat a l'Estiu de les Dofaines

**12 TROBADES
I 3 ESCOLES**

Quatre dies de molta activitat al voltant de la Cançó Improvisada amb activitats de tots menys dies de trobades a nivell de desenvolupament institucional, de comunitat i a nivell. I no pot faltar la presència que ha servit al llarg de tota la celebració com a resultat de la Trobada de Cantadors Bat a l'Estiu de les Dofaines. I també, la celebració de la Glosa de Vins, un moment canibal i constructiu amb els col·laboradors i els assistents.

Una agenda de quatre dies que comença a partir de la Bat i per tota la família de la Trobada en l'Estatut d'Estatut de Glosa (www.trobadacantadors.com). Espolla que participa de l'Estatut de tota la família canibal i constructiva amb els col·laboradors i els assistents. Un moment canibal i constructiu amb els col·laboradors i els assistents. Un moment canibal i constructiu amb els col·laboradors i els assistents.

Les participacions obligatòries d'espolla demanen, a part, de la trobada Bat.

El moment canibal i constructiu amb els col·laboradors i els assistents. Un moment canibal i constructiu amb els col·laboradors i els assistents. Un moment canibal i constructiu amb els col·laboradors i els assistents.

COR DE CARXOFA

>> A l'esquerra, el programa de la XII edició de la Trobada de Cantadors d'Espolla i, a la dreta, una jove hi improvisa versos.

Cantades a Espolla, Sant Quirze... i a tants altres pobles

D'aquí que, de cop i volta, s'hagin multiplicat les trobades de glosadors a tot el país: des de l'associació Cor de Carxofa, cada any n'impulsen de noves. La d'Espolla és una de les més importants i ja va per la dotzena edició. Hi escullen el Rei o Reina de les Nyacres. En Farri n'ha sortit coronat tres vegades. També són molt populars les Dotze hores de cant improvisat, una cita itinerant on veterans i aficionats d'arreu dels Països Catalans s'encabriten verbalment pels carrers d'una ciutat arremolinada de simbombes, dolçaines i panderos. No menys coneguda és la mostra nacional de Sant Quirze del Vallès. I, com aquesta, tantes d'altres que s'organitzen al llarg de l'any a diferents localitats ca-

talanes (Tortosa, Esplugues del Llobregat, Molins de Rei, Barcelona, Sabadell, Granollers, Mataró, Llaers, Argelaguer, Verges, Cadaqués...). Per no parlar de les que es fan a les Balears i a València: allà hi van més forts. Altra cosa són les jornades de lligues i els combats, com el de corrandes a Montagut. En aquest cas, es tracta de batalles dialèctiques en

Cada any són més els joves que topen amb aquesta manifestació cultural a concerts de grups de música que n'incorporen a les seves actuacions

què els participants s'enfronten des de rols oposats: un fa de pagès i l'altre d'enciam, per exemple, o han de representar dos personatges d'un tema d'actualitat.

Però hi ha a qui no li agraden les competicions i prefereix una bona glosada conjunta: «Per què fomentar la competitivitat i haver de patir aquella pressió a l'estómac? La glosa és per passar-s'ho bé i gaudir-la». Així ho creu la Margarida, qui abans de començar la cantada m'ha explicat que un parell de cops al mes s'agrupa gent de totes les comarques gironines per fer una nit de cant improvisat al Casal Independentista El Forn de Girona. Es veu que aquest tipus de vetllades periòdiques són freqüents a molts municipis. «Pot anar-hi tothom qui vulgui i provar-ho. La glosa no és una actuació per veure dalt d'un

CASAL INDEPENDENTISTA EL FORN

>> Grup de joves fent una glosada al Casal Independentista El Forn, de Girona.

JOSEP MÚRCIA

>> III Mostra Nacional de Cançó improvisada de Sant Quirze del Vallès.

JOSEP MÚRCIA

AJUNTAMENT DE SANT QUIRZE DEL VALLÈS

>> Sobretaula de glosada a la III Mostra Nacional de Cançó improvisada de Sant Quirze del Vallès. A la dreta, joves d'institut improvisen versos a la III Mostra Nacional de Cançó improvisada de Sant Quirze del Vallès.

escenari, no és un espectacle on uns canten i els altres escolten. Canta tot-hom, tots participen», ha afegit en David. Només cal tenir alguna cosa a dir perquè, al seu parer, «cantar bé o tenir bona veu és secundari». Això no treu que requereixi un mínim domini del llenguatge i agilitat mental per rimar i bastir les peces amb la mètrica correcta. Posats a demanar, tampoc no està de més disposar d'una certa gràcia.

Tot s'aconsegueix practicant. Per això també s'ha començat a fer glosa a les escoles i als instituts: alguns professors s'han adonat del seu potencial pedagògic i no han dubtat a portar-ho a l'aula. Ara ja es fan competicions amb alumnes de primària i secundària. Fins i tot s'ha creat una escola d'estiu per formar els docents i compartir experiències

educatives. Tot plegat fa pensar que a la cançó improvisada encara li queden molts anys de joventut. D'aquesta segona joventut que viu a hores d'ara. Li toca el torn a la Margarida. En Farri li acaba de passar el micròfon. Tres segons mal comptats i arrenca:

No es tracta només d'improvisar versos: la glosa és una defensa de la nostra cultura i una mostra d'estima a la llengua

«Això és el que us vull cantar i és que el poble ho necessita. La nostra propera fita la nostra propera fita el 9N a votar.

I així seguiré glosant perquè el poble no s'ensorra perquè aquí el més important perquè aquí el més important és que la llengua corre».

La gent de Bordils s'aixeca de les cadires i vinga a aplaudir. I què vols: ha dit una veritat com una casa. No es tracta només d'improvisar versos: la glosa és una defensa de la nostra cultura i una mostra d'estima a la llengua. Una manera més de fer país.

Maria Àngels Casademont Maruny
és periodista.